

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet samt till lag om ändring av 32 § i livsmedelslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet. Enligt propositionen bör en kommun som inte ensam kan klara av sina uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet höra till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet. Kommunen eller samarbetsområdet bör ha personalresurser som motsvarar minst 10 årsverken, med vilka tjänsterna inom miljö- och hälsoskyddet ska ordnas.

Enligt propositionen ska statsrådet efter att ha hört kommunen och den länsstyrelse saken gäller kunna besluta att kommunen ska höra till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet, om kommunen inte själv fattar ett sådant beslut före utgången av 2009. Statsrådet ska fatta behövliga beslut om att kommunerna hör till samarbetsområden senast den 30 juni 2011.

Statsrådet ska kunna besluta om att en kommun ska höra till ett samarbetsområde samt om kostnadsfördelning, förvaltningsmodell, grunderna för ordnande av tjänster och uppgifter och annat som är nödvändigt för ordnandet av samarbete och som kommunerna inte har kommit överens om. Statsrådets beslut om villkoren för samarbetet är i kraft till dess att de berörda kommunerna kommer överens om något annat. Samarbetsområdena för miljö- och hälsoskyddet ska inleda sin verksamhet senast vid ingången av 2013.

Livsmedelslagen ska inte längre innehålla bestämmelser om samarbete kring livsmedelstillsynen. I stället ska den nu föreslagna lagen tillämpas.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2009.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning och praxis.....	4
Folkhälsolagen	4
Kommunallagen.....	4
Livsmedelslagen.....	5
Lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänster säkerhet.....	5
Veterinärvårdslagen.....	6
Kemikalielagen	6
Tobakslagen	6
Statens förvaltning.....	7
Kommunerna	7
Den kommunala tillsynsmyndigheten och dess underlydande tjänsteinnehavare ..	8
Statsrådets principbeslut	8
Regionala försöksprojekt inom miljö- och hälsoskyddet	9
Miljö- och hälsoskyddets nuvarande enheter	9
2.2. Situationen i vissa andra länder	11
Sverige	11
Hälsoskydd	12
Livsmedel och dricksvatten	12
Veterinärvård	12
Produktsäkerhet	12
Kemikalietillsyn	12
Tobakstillsyn	12
Storbritannien.....	12
Hushållsvatten	12
Livsmedel	13
Veterinärvård	13
Produktsäkerhet	13
Kemikalietillsyn	13
Tobakstillsyn	13
Australien	13
Hälsoskydd	13
Livsmedel	14
Hushållsvatten	14
Tobakstillsyn.....	14
Produktsäkerhet	14
2.3. Bedömning av nuläget	14
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	15
4. Propositionens konsekvenser	16
4.1. Ekonomiska konsekvenser	16
4.2. Konsekvenser för organisation och personal	16
5. Beredningen av propositionen	18
6. Samband med andra propositioner.....	21

DETALJMOTIVERING	22
1. Lagförslag.....	22
1.1. Lag om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet.....	22
1.2. Lag om ändring av 32 § i livsmedelslagen.....	26
2. Ikraftträdande.....	26
3. Samband med grundlagen och lagstiftningsordning.....	26
LAGFÖRSLAGEN	29
Lag om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet.....	29
Lag om ändring av 32 § i livsmedelslagen.....	31
BILAGA	32
LAGFÖRSLAGEN	32
Lag om ändring av 32 § i livsmedelslagen.....	32

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Kommunens allmänna uppgift är att sörja för att förpliktelserna i miljö- och hälsoskyddslagarna iakttas på kommunens område. Statsrådet fattade den 30 oktober 2003 ett principbeslut om utvecklandet av livsmedelstillsynen och preciserade beslutet den 1 mars 2007, nedan *principbeslutet*. Principbeslutet gäller kommunernas samarbete kring livsmedelstillsynen och även inom kommunens övriga miljö- och hälsoskydd. Enligt principbeslutet har kommunerna fram till början av juni 2009 tid på sig att genom frivilliga arrangemang bilda 50—85 regionala enheter inom miljö- och hälsoskyddet.

För att möjliggöra en ändamålsenlig arbetsfördelning och specialisering ska tillsynsenhetens minimistorlek inom miljö- och hälsoskyddets verksamhetsområde enligt principbeslutet vara 10—15 årsverken i de samarbetsområden som inleder sin verksamhet senast vid ingången av 2013, dock med beaktande av lokala specialfaktorer. Det är inte nödvändigt att hela personalen är placerad på tillsynsenhetens centralort. För detta ändamål bör kommunerna bilda samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet. Om inte kommunerna före utsatt tid har fattat beslut om att höra till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet, övergår beslutanderätten på statsrådet. En stor del av kommunerna har redan frivilligt sinsemellan bildat samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet och i en del av kommunerna har planerna för samarbetet redan kommit långt.

Enligt 32 § i livsmedelslagen ska kommunerna genom frivilliga åtgärder sträva efter att i samarbete sörja för livsmedelstillsynen på ett område som är tillräckligt stort för att tillsynen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Bestämmelsen föreslås bli ändrad så att den motsvarar principbeslutet.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Folkhälsolagen

I folkhälsolagen (66/1972) föreskrivs om det allmänna ordnandet av miljö- och hälsoskyddet och dess innehåll. Enligt definitionen i folkhälsolagen är miljö- och hälsoskydd hälsoskydd som gäller individen och livsmiljön. Enligt 1 § 2 mom. i folkhälsolagen är miljö- och hälsoskyddslagarna hälsoskyddslagen (763/1994), livsmedelslagen (23/2006), lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004), veterinärvårdslagen (685/1990), kemikalielagen (744/1989) samt lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976), nedan *tobakslagen*. I alla miljö- och hälsoskyddslagar utövar kommunala myndigheter betydande verkställande makt. Som statligt uppdrag ingår det i uppgifterna för kommunala tjänsteinnehavare inom miljö- och hälsoskyddet i allmänhet även uppgifter enligt lagen om djursjukdomar (55/1980), djurskyddslagen (247/1996) samt lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994).

Enligt 5 § i folkhälsolagen kan kommunerna sköta folkhälsoarbetet gemensamt genom att för denna uppgift grunda samkommuner. Enligt 5 § 3 mom. i folkhälsolagen kan miljö- och hälsoskyddet dock lokalt ordnas separat från det övriga folkhälsoarbetet (primärvården).

Kommunallagen

Kommunallagens (365/1995) bestämmelser om samarbete och ordnande av samarbete gäller också kommunernas miljö- och hälso-

skydd, och därför innehåller speciallagarna om miljö- och hälsoskydd inga egentliga bestämmelser om kommunalt samarbete.

Med stöd av kommunallagen kan kommunerna med stöd av avtal sköta sina uppgifter tillsammans. Kommunerna kan avtala om att anförtro en annan kommun att sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning eller att uppgiften ska skötas av en samkommun. Kommunerna kan också avtala om att en uppgift som i lag stadgas för kommunen eller dess myndighet och som kan delegeras en tjänsteinnehavare, anförtros en annan kommuns tjänsteinnehavare som sköter den under tjänstemannaansvar. Angående en kommuns skyldighet att höra till en samkommun inom något verksamhetsområde och på ett visst område föreskrivs särskilt. Kommunerna kan inrätta ett gemensamt organ eller en samkommun att sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning.

Hälsoskyddslagen

Syftet med hälsoskyddslagen är att upprätthålla och främja befolkningens och individens hälsa samt att förebygga, minska och undanröja sådana i livsmiljön förekommande faktorer som kan orsaka sanitär olägenhet. För tillsyn enligt hälsoskyddslagen i kommunerna svarar den kommunala hälsoskyddsmyndigheten.

För hälsoskyddet i kommunerna svarar ett kollegialt organ i kommunen (kommunal hälsoskyddsmyndighet). Fullmäktige kan ge en nämnd eller ett organ rätt att överföra sina befogenheter på en tjänsteinnehavare eller sektion som lyder under nämnden eller organet.

Enligt hälsoskyddslagen kan kommunen också avtala med en annan kommun eller en samkommun om att en uppgift som i lagen föreskrivs för kommunen eller dess myndighet och där behörighet kan överföras på en tjänsteinnehavare kan anförtros en annan kommuns eller samkommuns tjänsteinnehavare som sköter den under tjänstemannaansvar.

Livsmedelslagen

Syftet med livsmedelslagen är att skydda

konsumenten från hälsofaror och ekonomisk förlust som uppstår till följd av livsmedel som inte motsvarar livsmedelsbestämmelserna samt att säkerställa att informationen om livsmedlen är sanningsenlig. Likaså är syftet med lagen att trygga en högklassig livsmedelstillsyn och förbättra verksamhetsbetingelserna för livsmedelsföretagare. Till tillämpningsområdet för livsmedelslagen hör verkställighet av nästan 20 gemenskapsförordningar samt rättsakter som utfärdats med stöd av dem. Det finns nästan 100 000 tillsynsobjekt enligt livsmedelslagen (primärproduktionsplatser och livsmedelslokaler) i Finland. Största delen av tillsynen ansvarar kommunerna för.

I kommunen sköts de lagenliga uppgifterna av en nämnd eller något annat kollegialt organ som utses av kommunen. Fullmäktige kan ge en nämnd eller ett organ rätt att överföra sina befogenheter på en tjänsteinnehavare eller sektion som lyder under nämnden eller organet. Lagen innehåller en bestämmelse som motsvarar hälsoskyddslagen om att kommunen kan anförtro skötseln av en lagenlig uppgift åt en annan kommuns eller samkommuns tjänsteinnehavare som sköter den under tjänstemannaansvar.

I livsmedelslagen ingår också en bestämmelse som stämmer överens med principbeslutet från 2003 och enligt vilken kommunen ska sträva efter att i samarbete med en annan kommun eller samkommun sörja för livsmedelstillsynen på ett område som är tillräckligt stort för att tillsynen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. I lagen kallas denna funktionella enhet för regional tillsynsenhet.

Lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänster säkerhet

Lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet är en allmän produkt-säkerhetslag. Den tillämpas i regel inte då vissa konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet regleras någon annanstans i lagstiftningen. Om denna reglering av säkerheten i speciallagstiftningen dock inte täcker alla säkerhetsfrågor eller om det i den inte förutsätts åtminstone samma säkerhetsnivå, kan den allmänna lagen tillämpas.

Lagen om konsumtionsvarors och konsu-

menttjänster säkerhet gäller både sådana konsumtionsvaror och konsumenttjänster som överläts åt konsumenterna i näringsverksamhet och sådana konsumtionsvaror och konsumenttjänster som andra tjänsteleverantörer överläter inom annan än näringsverksamhet till personer som kan jämföras med konsumenter. Andra tjänsteleverantörer innebär här en offentlig eller enskild juridisk person. Tjänster som allmännyttiga föreningar tillhandahåller för sina medlemmar i annan än näringsverksamhet kommer dock att stå utanför lagens tillämpningsområde.

I kommunen kan de lagenliga uppgifterna skötas av en nämnd eller något annat kollegialt organ som kommunen utser, fullmäktige kan ge nämnden eller organet rätt att delegera behörighet till en underlydande tjänsteinnehavare eller sektion. Lagen innehåller en bestämmelse motsvarande hälsoskyddslagen om att kommunen kan anförtro skötseln av en lagenlig uppgift åt en annan kommuns eller sammkommuns tjänsteinnehavare som sköter den under tjänstemannaansvar.

Veterinärvårdslagen

I veterinärvårdslagen föreskrivs om kommunens uppgifter inom veterinärvården. Kommunen ska enligt lagen planera och genomföra veterinärvården inom sitt område. Kommunen ska ordna de veterinärvårdstjänster som anges närmare i lag. Den kommunala veterinärvårdens uppgifter regleras dessutom i lagen om djursjukdomar och djurskyddslagen. Kommunen ska med stöd av veterinärvårdslagen även sörja för vissa uppgifter som hör till livsmedelstillsynen. En totalreform av veterinärvårdslagen pågår som bäst.

Kemikalielagen

Syftet med lagen är att förebygga och avvärja av kemikalier orsakade skador på hälsa och miljön.

I kommunerna svarar enligt kemikalielagen den kommunala kemikaliatillsynsmyndigheten för kemikaliatillsynen, men även den kommunala miljöskyddsmyndigheten har behörighet vid tillsyn i enlighet med miljöskyddslagen. Kemikaliatillsynsuppgiften

sköts förutom av kommunen dessutom av flera andra myndigheter, vars uppgifter föreskrivs i lag. Den kommunala kemikaliatillsynsmyndigheten ska enligt bestämmelserna övervaka kemikalier som släpps ut på marknaden och särskilt sådana som är avsedda att säljas till konsumenter. Den kommunala kemikaliatillsynsmyndigheten övervakar inte kemikalieanvändningen utan att förutsättningarna för att en kemikalie ska få släppas ut på marknaden uppfylls.

Uppgiften som kommunal kemikaliatillsynsmyndighet fullgörs av kommunstyrelsen, om inte detta i en instruktion har uppdragits åt någon nämnd eller något annat organ. Fullmäktige kan ge den kommunala kemikaliatillsynsmyndigheten rätt att överföra sin behörighet på en tjänsteinnehavare som lyder under den. Lagen innehåller en bestämmelse motsvarande hälsoskyddslagen om att kommunen kan anförtro skötseln av en lagenlig uppgift åt en annan kommuns eller sammkommuns tjänsteinnehavare som sköter den under tjänstemannaansvar.

Tobakslagen

I lagen föreskrivs om åtgärder som syftar till att genom inskränkning av tobaksrökning förhindra uppkomsten av de faror och men för hälsan, vilka tobaksrökningen vållar eller vilkas uppkomstrisk den ökar. För övervakningen av tobakslagen svarar en kommunal tillsynsmyndighet enligt tobakslagen. Tillsynen är koncentrerad på övervakning av försäljning och förbud mot tobaksrökning.

I kommunen sköter ett organ som utses av kommunen uppgifterna enligt tobakslagen. Kommunfullmäktige kan besluta att organet kan överföra behörighet på en tjänsteinnehavare som lyder under det. Lagen innehåller en bestämmelse som motsvarar hälsoskyddslagen om att kommunen kan anförtro skötseln av en lagenlig uppgift åt en annan kommuns eller sammkommuns tjänsteinnehavare som sköter den under tjänstemannaansvar.

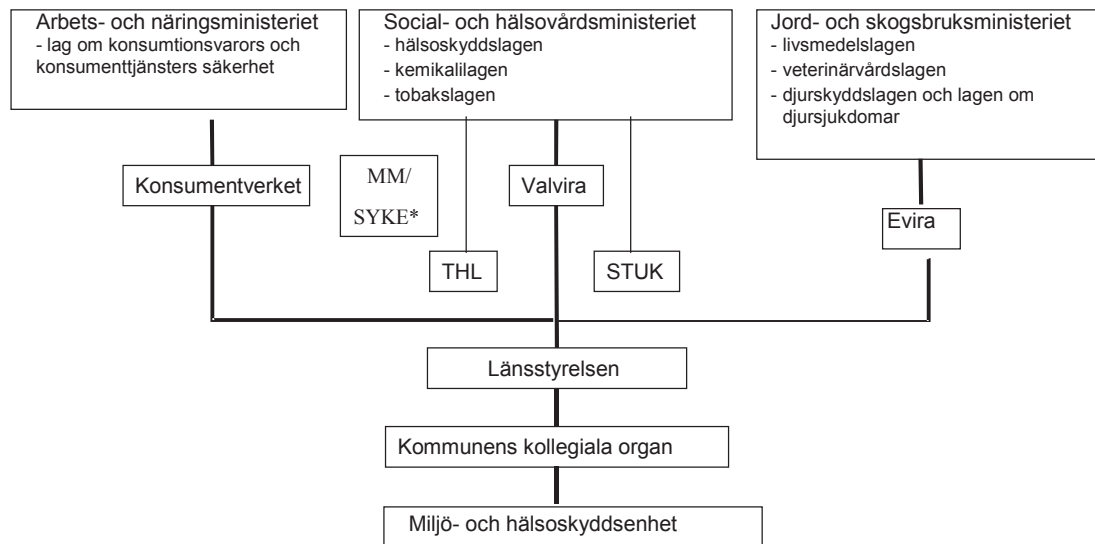
I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (RP 101/2008 rd), som träder i kraft den 1 april 2009 genom lag 984/2008, konstateras att möjligheterna att administrativt samordna tillsynen av

alkohol- och tobakslagen ska utredas före utgången av valperioden.

Statens förvaltning

Den högsta ledningen för den allmänna planeringen och tillsynen över miljö- och hälsoskyddet hör till (bild 1) arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet inom deras egna verksamhetsområden. De centrala ämbetsverk som lyder under minis-

terierna ska inom sina verksamhetsområden styra verkställigheten och tillsynen över lagstiftningen på riksplan. Länsstyrelserna styr och övervakar kommunernas verksamhet i miljö- och hälsoskyddet inom länet. Ansvaret för genomförandet av tillsynen över miljö- och hälsoskyddet vilar dock i huvudsak på kommunerna. Forskningsinstitutionerna inom miljö- och hälsoskyddet stöder både den statliga och kommunala tillsynen över miljö- och hälsoskyddet genom sin egen forsknings- och utvecklingsverksamhet.

- Valvira = Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
- Evira = Livsmedelsverket
- THL= Institutet för hälsa och välfärd
- STUK = Strålsäkerhetscentralen
- * Finlands miljöcentral (SYKE) som lyder under miljöministeriet (MM) styr verkställigheten av kemikalielagen

Bild 1 Den nuvarande organisationen för styrningen av det kommunala miljö- och hälsoskyddet.

Kommunerna

Kommunerna ska främja och övervaka livsmiljöns och individens hälsa så att dess invånare garanteras en sund livsmiljö. Kommunens allmänna uppgift är att sörja för att förpliktelserna i miljö- och hälsoskyddslagarna iakttas på kommunens område. De uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet som

kommunen ansvarar för kan allmänt fördelas som följer:

- rådgivning och handledning för verksamhetsutövare och kommuninvånare
- behandling av anmälningar eller ansökningar som gäller verksamheten vid tillsynsobjekten och beslut som ska fattas om dem (förhandskontroll)
- regelbundna inspektioner vid tillsynsobjekten

jekten samt vid behov provtagning och undersökningar (efterkontroll)

- till följd av att lagstiftningen inte följts eller verksamhet som orsakar uppenbara sanitära olägenheter utfärda bestämmelser och förbud som kan förenas med tvångsmedel

- utlåtanen om t.ex. förslag till planer, miljö- och bygglov samt utredningar med nära anknytning till dem (t.ex. bullerutredningar)

- beredskap för särskilda situationer, samt
- rapportering till länsstyrelser och centrala myndigheter.

Den kommunala tillsynsmyndigheten och dess underlydande tjänsteinnehavare

Enligt miljö- och hälsoskyddslagarna sköter en nämnd eller något annat kollegialt organ som kommunen utser utöver uppdrag från staten kommunens uppgifter i anslutning till verkställigheten av den aktuella miljö- och hälsoskyddslagen. Med tanke på en effektiv miljö- och hälsoskyddsverksamhet bör miljö- och hälsoskyddsuppgifterna i kommunens instruktion föreskrivas för ett kollegialt organ. Kommunfullmäktige kan ge organet rätt att delegera behörigheten till en tjänsteinnehavare som lyder under det.

När det gäller verkställigheten av miljö- och hälsoskyddslagar har organen aktivt använt rätten att delegera behörighet till en tjänsteinnehavare som lyder under dem. En delegering av behörighet till tjänsteinnehavare minskar organets arbete och samtidigt byråkratin samt påskyndar beslutsfattandet, men gör samtidigt att organets medlemmar vet mindre om verkställigheten av miljö- och hälsoskyddsuppgifterna. Om organet delegerar mycket behörighet till en tjänsteinnehavare, bör den ledande tjänsteinnehavaren med tanke på verkställigheten av miljö- och hälsoskyddet aktivt och regelbundet informera det aktuella organet om centrala miljö- och hälsoskyddsfrågor.

Statsrådets principbeslut

Statsrådet fattade den 30 oktober 2003 ett principbeslut om utvecklandet av livsmedelstillsynen. Principbeslutet gäller förutom kommunernas samarbete kring livsme-

delstillsynen även kommunens övriga miljö- och hälsoskydd. Enligt principbeslutet hade kommunerna fram till slutet av oktober 2006 tid på sig att genom frivilliga arrangemang bilda 50—85 regionala enheter inom miljö- och hälsoskyddet.

Till grund för principbeslutet låg en utredningsmannarapport om kommunernas och statens uppgiftsfördelning inom livsmedelstillsynen (JSM-rapporter, 2002). Enligt rapporten behövs i regel tillsyn nära konsumenterna och tillsynsobjekten för att livsmedelstillsynen ska kunna genomföras i praktiken. I rapporten konstateras att om livsmedelstillsynen och annat miljö- och hälsoskydd uppfattas som basservice för medborgarna, bör kommunerna dock att ha ansvaret för att ordna den så att miljö- och hälsoskyddet kan ordnas som kommunalt samarbete från regionala enheter.

Sedan beredningen av kommun- och servicestrukturreformen och lagen om en kommun- och servicestrukturreform (169/2007), nedan *ramlagen*, kom igång 2006 beslöt statsrådet att se över principbeslutet. En ändring av principbeslutet antogs den 1 mars 2007. Målet med översynen av principbeslutet är att samordna utvecklandet av miljö- och hälsoskyddet med genomförandetidtabellen för ramlagen, även om ramlagen inte tillämpas på miljö- och hälsoskyddet.

Enligt principbeslutet ska livsmedelstillsynen och annat miljö- och hälsoskydd som avses i 1 § i folkhälsolagen på lokal nivå ordnas så att ett samarbetsområde svarar för den tillsyn som kommunerna är ansvariga för. På bildandet av samarbetsområden tillämpas de principer som avses i 5 § 2 mom. i ramlagen och 5 § 4 mom. i folkhälsolagen. I hela landet bildas 50—85 samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet. Ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet består av en organisation som bildats av kommunernas och samkommunernas nuvarande tillsynsenheter. Det miljö- och hälsoskydd som kommunerna ska bedriva ska utgöra en del av uppgifterna för samma tillsynsenhet.

För att en ändamålsenlig arbetsfördelning och specialisering ska vara möjlig är tillsynsenhetens minimistorlek inom miljö- och hälsoskyddets verksamhetsområde 10—15 årsverken, dock med beaktande av lokala sär-

skilda faktorer. Det är inte nödvändigt att hela personalen är placerad på tillsynsenhetens centralort.

Om kommunen inte senast den 31 juni 2009 har fattat beslut om att höra till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet, ska statsrådet efter att ha hört den aktuella kommunen och länsstyrelsen samt samarbetsområdet besluta att kommunen hör till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet. Samarbetsområdena för miljö- och hälsoskyddet ska inleda sin verksamhet senast den 1 januari 2013.

De ministerier som svarar för miljö- och hälsoskyddet har genom detta propositionsutkast startat en reformering av lagstiftningen om miljö- och hälsoskydd för att verkställa principbeslutet.

Regionala försöksprojekt inom miljö- och hälsoskyddet

Vid ingången av 2003 startades i samarbete mellan jord- och skogsbruksministeriet och social- och hälsovårdsministeriet och med finansiering från dem ett försöksprojekt kring det regionala samarbetet inom miljö- och hälsoskyddet, nedan *YTAKE-projektet*. Syftet med YTAKE-projektet har varit att utvärdera hur samarbetsalternativen mellan kommunerna fungerar i praktiken med hänsyn till att befolkningsunderlag och produktionsstruktur varierar i olika regioner av landet. En utgångspunkt för YTAKE-projektet var ovan nämnda utredningsmannarapport om ordnandet av livsmedelstillsynen, enligt vilken det mest beaktansvärda alternativet för en effektiviserad tillsyn och garanterad tillräcklig standard på den är att samla hela miljö- och hälsoskyddstillsynen i klart större regionala verksamhetsenheter än nu.

YTAKE-projektet fick fart då statsrådet hösten 2003 fattade det ovan nämnda första principbeslutet om utvecklandet av livsmedelstillsynen.

Bildandet av samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet har stötts förutom genom YTAKE-projektet även genom de centrala ämbetsverkens, länsstyrelsernas och Finlands Kommunförbund rf:s informationsstyrning. Under 2003–2008 har social- och hälsovårdsministeriet och jord- och skogsbruks-

ministeriet använt över 1,1 miljoner euro till finansieringen av YTAKE-projekt.

Finlands Kommunförbund rf:s kommunutvecklings- och forskningsenhet har två gånger (I etappen 2005 och II etappen 2006) utvärderat hur målen för YTAKE-projekten uppnåtts. I den första var slutsatsen av utvärderingen att det bland tjänsteinnehavarna finns vilja till samarbete, men beslutsfattandet i kommunerna är långsamt bl.a. beroende på osäkerhet om hur bindande principbeslutet är samt om miljö- och hälsoskyddets framtid överlag. Enligt utvärderingsundersökningen inleddes dock processer som främjar enhetliga koncept på försöksområdena och på grundval av utvärderingen föreslogs att informationsstyrningen till kommunerna bör stärkas, projektfinansieringen fortsättas och beredningen av lagstiftning som gäller regional organisering fortsättas. Slutsatsen av utvärderingen i den andra etappen var att trots en målmedveten informationsstyrning verkar det inte sannolikt att det utifrån kommunernas frivilliga lösningar skulle uppstå tillfredsställande lösningar i hela landet med avseende på principbeslutet. I utvärderingen konstaterades att lagstiftningen i fortsättningen bereds så att den styr kommunerna till åtgärder på det sätt som förutsätts i ovan nämnda principbeslut.

Miljö- och hälsoskyddets nuvarande enheter

År 2003 fanns 277 tillsynsenheter inom miljö- och hälsoskyddet. Tack vare statsrådets principbeslut, YTAKE-projektet och annan informationsstyrning var antalet enheter 135 i början av 2009 (bild 2). Förvaltningsformen för samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet som bildats efter 2003 är antingen en gemensam nämnd enligt principen om ansvarskommun eller en samkommun. Samarbetsområdena har i regel bildats i samarbete med miljöskyddet. I några fall är miljö- och hälsoskyddet en del av hälsovården och i vissa fall har ett gemensamt organ bildats uteslutande för miljö- och hälsoskyddet. De nya samarbetsområdena för miljö- och hälsoskyddet har bildats i samarbete mellan ca 5–20 kommuner och det genomsnittliga invånarantalet i regionerna har varit ca 60 000 invånare.

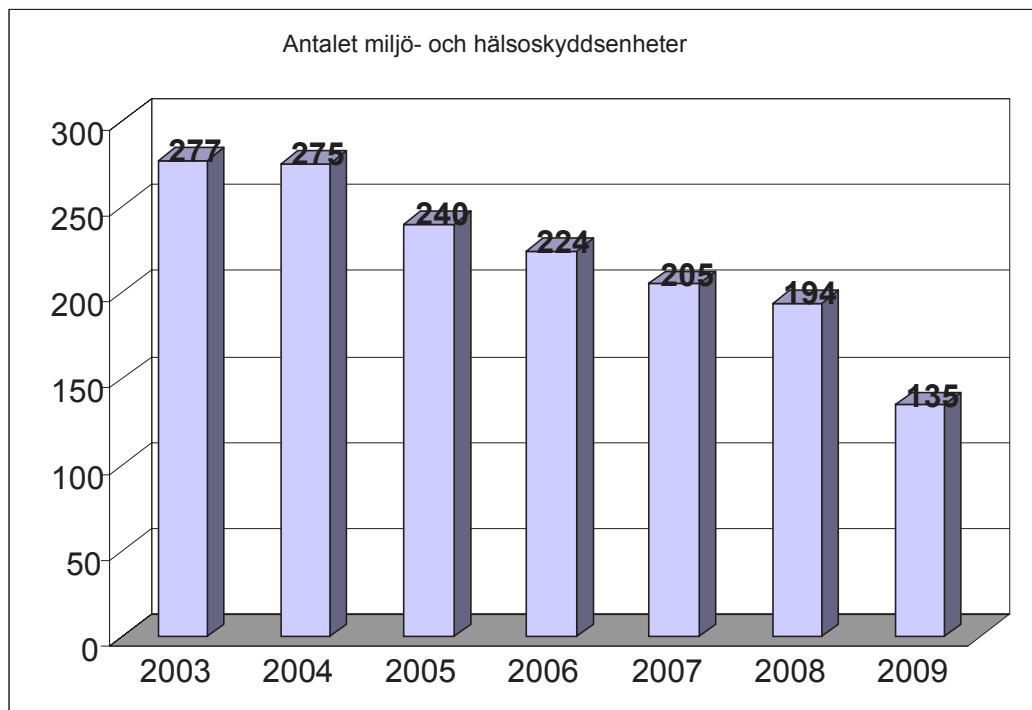

Bild 2 Utvecklingen av antalet miljö- och hälsoskyddsenheter 2003–2009

I början av 2009 ordnas miljö- och hälsoskydd fortfarande i både baskommuner och samarbetsområden. Samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet har bildats jämnt fördelat över hela Finland (bild 3). Antalet

samarbetsområden som uppfyller principbeslutets kriterium för personalresurser (> 10 årsverken) var 30 i början av 2009. Snabbast har samarbetsområden bildats i Uleåborgs län.

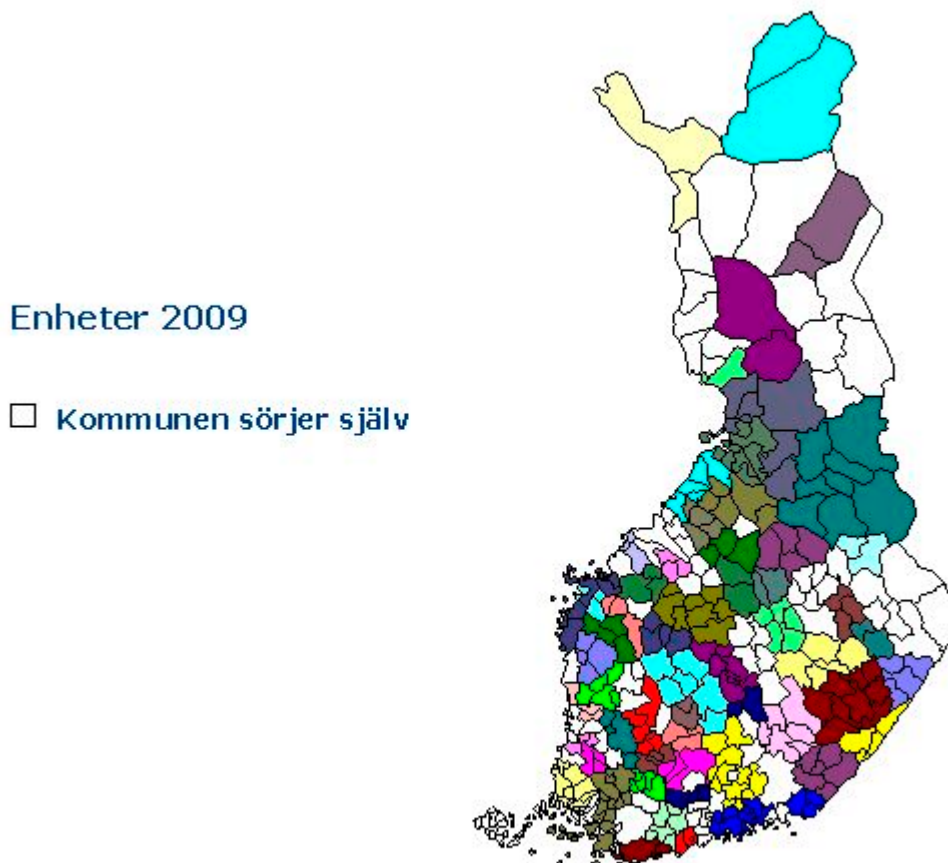

Bild 3 Miljö- och hälsoskyddsenheter, 1.1.2009

2.2. Situationen i vissa andra länder

Tillsynen över de olika delområdena inom miljö- och hälsoskyddet på lokal nivå har i de länder som granskats oftast ordnats på ett annat sätt än i Finland. Det är i allmänhet staten som ser till att tillsynen ordnas eller samordnas, med undantag för i Sverige och delvis i Norge. I Sverige motsvarar tillsynen i huvuddrag Finlands tillsyn: kommunerna sörjer för tillsynen på lokal nivå och länsstyrelserna är regionala myndigheter.

Sverige

I Sverige finns 21 län som alla har en länsstyrelse och landshövding. Länsstyrelsen svarar bl.a. för den regionala livsmedelstillsynen och det regionala hälsoskyddet. Antalet kommuner är 290 och de kommunala tillsynsenheterna något färre, beroende på delområde. För miljö- och hälsoskyddet svarar på lokal nivå kommunala nämnder och det praktiska arbetet utförs av tjänstemän som utses av nämnderna.

Hälsoskydd

Kommunernas miljöbyråer sköter hälsoskyddet på lokal nivå. Länsstyrelserna ger råd, följer och utvärderar kommunernas tillsyn samt samarbetar med dessa och andra instanser och myndigheter i projekt, utbildning och tillsyn. Länsstyrelserna följer upp att hälsoskyddet beaktas i planering (planläggning m.m.). Ett kommunalt hälsoskyddsbeslut kan överklagas hos länsstyrelsen.

Livsmedel och dricksvatten

Ansvaret för livsmedelstillsynen fördelar sig mellan Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna. Livsmedelsverket övervakar ca 600 inrättningar, t.ex. slakterier. Kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder övervakar alla andra livsmedelslokaler (ca 52 000), t.ex. affärer. Livsmedelsverket leder och samordnar kommunernas tillsyn tillsammans med länsstyrelserna.

Kommunerna sköter livsmedelstillsynen och övervakningen över dricksvattnet på lokal nivå. Livsmedelsverket och länsstyrelserna avlägger besök i kommunerna för att följa upp att kommunerna sköter tillsynen på ett bra sätt.

Veterinärvård

I Sverige är Jordbruksverket centralt ämbetsverk inom jordbruket och svarar för ärenden i anslutning till djurhälsa, förebyggande och bekämpning av smittsamma sjukdomar, djurens välbefinnande, övervakning av primärproduktionen samt ordnande av den riksomfattande veterinärvården. Ärenden som ansluter sig till livsmedelssäkerheten hör till Livsmedelsverket, där även de veterinärer som utför köttbesiktning i slakterier är anställda.

För ordnandet av riksomfattande hälso- och sjukvård för djur året om svarar en distriktsveterinärorganisation, och de veterinärer som hör till den är anställda hos Jordbruksverket. Distriktsveterinärerna sköter också myndighetsuppgifter i anknytning till bekämpandet av djursjukdomar. Det finns ca 100 distriktsveterinärstationer runtom i landet. Distriktsveterinärstationerna har jour i första hand för

produktionsdjur och när djurskyddsskäl så kräver även för sällskapsdjur. Jourverksamhet bedrivs dessutom av frivilliga privatveterinärer.

Produktsäkerhet

Konsumentverket är en tillsynsmyndighet enligt produktsäkerhetslagen. Också andra myndigheter som uttryckligen getts i uppgift att övervaka säkerheten för vissa varor och tjänster är tillsynsmyndigheter enligt denna lag. Konsumentverket kan ta till administrativa tvångsmedel, t.ex. utfärda förbud för produkter och tjänster som är skadliga för hälsan. Konsumentverket utför marknadstillsyn genom stickprov runtom i landet i affärer, ofta bistådda av kommunernas konsumentrådgivare.

Kemikalietillsyn

Kemikalieinspektionen som lyder under miljöministeriet svarar bl.a. för kemikalielagstiftningen samt för samordningen av arbetet mellan de centrala myndigheterna, länsstyrelserna och kommunerna. Ämbetsverket övervakar importörer och tillverkare, ger stöd åt kommunerna och länsstyrelserna, registrerar produkter och godkänner bekämpningsmedel.

Länsstyrelserna styr kemikalietillsynen regionalt och kommunerna på lokal nivå.

Tobakstillsyn

För den lokala tobakstillsynen svarar nämnder som utses av kommunerna. Kommunerna svarar för övervakningen av försäljningsplatser för tobaksprodukter och rökfria miljöer.

Länsstyrelserna har det regionala tillsynsansvaret och central myndighet är Statens folkhälsoinstitut Fhi.

Storbritannien

Hushållsvatten

I Storbritannien övervakas dricksvattnet av statens inspektorat för dricksvatten (DWI Drinking Water Inspectorate). Inspektoratet

har regionvisa lokalmyndigheter (District Councils) som ska skaffa information om dricksvattnets kvalitet och andra saker. Uppgifterna fås från de lokala myndigheterna.

Rapporter om dricksvattnets kvalitet ges i sex regioner i England och Wales. Till exempel inom den östra regionen finns fyra vattenbolag som levererar vatten till över sex miljoner konsumenter. En rapport som sammanställs av huvudinspektören innehåller test- och undersökningsresultat, konsumenternas observationer, avvikelser, tekniska inspektioner, respons från de lokala myndigheterna och sakkunniga inom hälsovårdssektorn samt ett sammandrag över aktuellt och kommande forskningsarbete. Rapporterna fokuserar på konsumenternas behov. Konsumenterna företräds i rapporten av de lokala myndigheterna och regionala konsumentråden för dricksvatten.

Livsmedel

Miljö-, livsmedels- och primärproduktionsministeriet (Defra) svarar för livsmedels- och veterinärvårdstillsynen samt övervakningen av dricksvattnet. Som lokal tillsynsmyndighet fungerar de lokala miljö- och hälsoskyddsavdelningarna.

För säkerheten i fråga om livsmedel som härrör från djur svarar centralförvaltningsmyndigheten Food Standards Agency, och Meat Hygiene Service (MHS) som lyder under den sörjer i praktiken för ordnandet av övervakning av köttbesiktning och livsmedel som härrör från djur.

Veterinärvård

Animal Health är en statlig centralmyndighet som svarar för husdjurens hälsa och välbefinnande i England, Skottland och Wales. Ämbetsverket svarar bl.a. för inspektioner och beviljande av tillstånd.

De lokala avdelningarna (Divisional offices) ger handledning och information till djurhållare, inspekterar djur och tar prover. Lokalavdelningarna har ett nära samarbete med veterinärvårdsmyndigheten (Chief Veterinary Officer), som är i en nyckelställning vid dokumenteringen av och rapporteringen om djursjukdomar.

I Storbritannien produceras veterinärtjänster av den privata sektorn. Enligt bestämmelser som utfärdats av den organisation som ansvarar för legaliseringen av veterinärer i landet (Royal College of Veterinary Surgeons) är veterinärens jourskyldighet en skyldighet som hör till yrket. Veterinärer som tillhandahåller veterinärtjänster har jour under alla tider på dygnet antingen genom att själva ordna juren eller genom att ingå avtal med en veterinär inom ett annat område eller en veterinärstation.

Produktsäkerhet

För konsumentärenden svarar handels- och industriministeriet (Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform BERR). För den praktiska tillsynen svarar de lokala myndigheterna.

Kemikalietillsyn

Hälsoministeriet godkänner bekämpningsmedel och ger råd om hälsoeffekter av andra kemikalier, t.ex. kosmetika.

Hälsoskyddsverket (Health Protection Agency) ger råd åt statliga ministerier och ämbetsverk om hälsoeffekterna av kemikalier i vatten, jordmån och avfall.

Tobakstillsyn

Hälsoministeriet svarar för tobakstillsynen. Landet är indelat i nio regioner (Government Regions), som vardera har en tobaksprogramchef (Regional Tobacco Policy Manager). Dessa leder den regionala tobakstillsynen och genomför det nationella tobakstillsynsprogrammet.

Australien

Hälsoskydd

En enhet som svarar för miljö- och hälsoskyddet och lyder under hälsoministerierna som lyder under delstaterna/territorierna (t.ex. i Tasmanien the Public and Environmental Health Service, i Queensland The Environmental Health Branch). Enheten svarar bl.a. för programförklaringarna för livs-

medelssäkerheten, dricksvattnet och tobakstillsynen, genomförandet och tolkningen av nationella författningar, tillsynen och för samordningen av myndigheternas arbete. För tillsynen i lokalförvaltningen sörjer lokala avdelningar (t.ex. i Queensland den lokala Environmental Health Services).

Livsmedel

FSANZ (Food Standards for Australia and New Zealand) är Australiens och Nya Zeelands oberoende nationella ämbetsverk. Dess huvudsakliga uppgift är att utveckla och administrera livsmedelslagstiftningssamlingen (Australia New Zealand Food Standards Code). Verkställigheten och tolkningen av författningarna hör till delstaternas/territoriernas hälsoministerier.

Under delstaternas/territoriernas hälsoministeriers miljö- och hälsoskyddsmyndighet finns en livsmedelssäkerhetssektion (t.ex. i Queensland Food Safety Policy and Regulation Section). Sektionen är delstatens ledande myndighet när det gäller livsmedelslagstiftning, riktlinjer och krav och täcker tillverkning, servering och detaljhandel, livsmedels sammansättning och märkningar.

I delstaternas/territoriernas lokalförvaltning verkställer miljö- och hälsoskyddstjänstemännen vid lokalkontoren (Local Council Environmental Health Officer) lagstiftning som gäller livsmedelstillsyn, bl.a. utövar tillsyn över verksamhetsutövare.

Hushållsvatten

Den enhet som svarar för miljö- och hälsoskyddet vid delstaternas/territoriernas hälsoministerier utvecklar och verkställer lagstiftningen och programförklaringar för kvaliteten på dricksvatten samt bistår vid riskkartläggning och samordnar tillsynen över dricksvattnets kvalitet.

Den lokala enhet som svarar för miljö- och hälsoskyddet säkerställer att de allmänna vattenverken uppfyller förutsättningarna i lagstiftningen samt ger vägledning. Vid tillsynen över dricksvattnets kvalitet tillämpas nationella anvisningar (Australian Drinking Water Guidelines). I dessa finns hälsobaserade och estetiska kvalitetskriterier för att sä-

kerställa dricksvattenkvalitetens säkerhet hela vägen från vattentäkten till kranen.

Tobakstillsyn

Hälsoministerierna anställer tillsynstjänstemän (Tobacco Control Officer) för att övervaka och verkställa tobakstillsynslagstiftningen. Tillsynstjänstemännen avlägger besök i detaljhandeln för att granska försäljningen i förhållande till tillståndet, framläggandet av och reklamen för tobaksprodukter samt ge råd om lagstiftningen. Personer som bryter mot tillsynslagstiftningen kan ges muntliga eller skriftliga varningar. För vissa förseelser kan frivilliga övervakare (Nominated Officer) och tillsynstjänstemän ge ordningsböter. Ministeriet kan också väcka åtal.

Ambetsverket för allmän hälsa (Director of Public Health) godkänner de frivilliga övervakarna. De frivilliga övervakarna kan välja ett officiellt eller inofficiellt tillvägagångssätt. Officiellt tillvägagångssätt innebär att den frivilliga övervakaren ger råd och informerar allmänheten och återförsäljare, rapporterar eventuella förseelser till tillsynstjänstemännen, som sedan utreder frågan, eller i ministeriets namn utövar aktiv tillsyn och företar inspektioner inklusive utfärdar varningar och/eller ordningsböter. I praktiken används det officiella tillvägagångssättet ganska litet när det gäller förseelser.

Produktsäkerhet

På delstatsnivå svarar en enhet som lyder under justitieministeriet (Department of Justice and Attorney) för konsumentärenden (t.ex. i Queensland The Office of Fair Trading). Enheten svarar bl.a. för produktsäkerheten. Enheten svarar för säkerhetskraven på konsumentprodukter, riktlinjer, förbud mot och återkallande av produkter, vägledning för industrin och konsumenterna samt utredandet av klagomål på farliga varor.

2.3. Bedömning av nuläget

Miljö- och hälsoskyddslagstiftningen och de uppgifter som är baserade på den grundar sig i huvudsak på gemenskapslagstiftningen.

Delvis på grund av föregående är miljö- och hälsoskyddslagstiftningen mycket omfattande och ofta föränderlig till sitt innehåll. Sedan Finland gick med i Europeiska unionen 1995 har miljö- och hälsoskyddsuppgifterna förändrats och även i viss mån ökat. För närvarande kräver verkställigheten av miljö- och hälsoskyddslagstiftningen omfattande sakkunskap och en enda tjänsteinnehavare kan inte tillägna sig alla uppgifter enligt miljö- och hälsoskyddslagarna. Efter 1995 har resurserna för det kommunala miljö- och hälsoskyddet dock minskat avsevärt, vilket på tidigare nämnt sätt har tvingat kommunerna att utveckla miljö- och hälsoskyddssamarbetet för att effektivisera verksamheten.

Inom miljö- och hälsoskyddet har kommunerna redan länge samarbetat över kommungränserna. Samarbetet har i regel baserat sig på det arbetet som utförts i samkommunerna för folkhälsoarbetet. Vissa kommuner har också haft gemensamma tjänsteinnehavare, t.ex. inom livsmedelstillsynen. Till följd av minskade resurser i slutet av 1990-talet började kommunerna själva aktivt utreda möjligheterna till samarbete mellan kommunerna i synnerhet för att möjliggöra specialisering för personalen. Ett bra exempel var det utvecklingsprojekt för miljö- och hälsoskyddstillsynen som 1998–1999 verkställdes i form av ett samarbete mellan 17 kommuner i södra delen av Uleåborgs län och som bidrog till att de ansvariga ministerierna för miljö- och hälsoskyddet startade det ovan nämnda YTA-KE-projektet.

Finlands Kommunförbund rf:s kommunutvecklings- och forskningsenhet genomförde i slutet av 2008 en utvärderingsundersökning om befintliga samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet och deras verksamhet. I undersökningen fokuserade man på samarbetsområden som uppfyller personalkriteriet i principbeslutet eller kommer nära det. Målet för undersökningen var att utvärdera hur principbeslutets mål för verksamheten, innehållet och kvaliteten uppnåtts på samarbetsområdena. Resultaten av undersökningen stöder de krav som ställts på miljö- och hälsoskyddsenheter i principbeslutet och grunderna för dem. Enligt undersökningen ansågs årsverkeskriteriet i principbeslutet vara lyckat i synnerhet för att det möjliggör en specia-

lisering för tjänsteinnehavare och stöd från kollegerna i alla situationer. I större enheter ansågs små enheter vara lättare när det gäller att utveckla verksamheten och verkställa en systematisk tillsyn över miljö- och hälsoskyddet. Enligt undersökningen är också kostnadseffektiviteten inom miljö- och hälsoskyddet större i större enheter. I större enheter har man kunnat erbjuda bättre service utan att kostnaderna för den skull stigit. Om kostnaderna har ökat, har ökningen inte berott på större enhet utan på att ytterligare krav ställts på verksamheten.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet för propositionen med förslag till lag om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet är att säkerställa att alla de uppgifter som räknas upp i miljö- och hälsoskyddslagarna i 1 § i folkhälsolagen ska ordnas i en kommun eller ett samarbetsområde så att det finns personalresurser på minst 10 årsverken för uppgifterna.

Om en kommun inte har förutsättningar att ensam sköta sina miljö- och hälsoskyddsuppgifter, bör kommunen höra till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet. Kommunen ska fatta beslut om att höra till ett samarbetsområde senast den 31 december 2009. Om kommunen inte har fattat något beslut i frågan, ska statsrådet fatta behövliga beslut om att kommunerna hör till samarbetsområden senast den 30 juni 2011. Statsrådet kan besluta om att en kommun hör till ett samarbetsområde samt om kostnadsfördelning, förvaltningsmodell, grunderna för ordnande av tjänster och uppgifter och annat som är nödvändigt för ordnandet av samarbete och som kommunerna inte har kommit överens om. Statsrådets beslut om villkoren för samarbetet är i kraft till dess att de berörda kommunerna kommer överens om något annat. Samarbetsområdena för miljö- och hälsoskyddet ska inleda sin verksamhet senast vid ingången av 2013.

Paragraf 32 § i livsmedelslagen föreslås dessutom bli ändrad så att ett ändamålsenligt ordnande av livsmedelstillsynen på ett större område verkställs enligt propositionen.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Kommunen svarar för kostnaderna för uppgifter som enligt gällande miljö- och hälsoskyddslagar föreskrivs för kommunen. Målet är att bildandet av samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet ska genomföras inom ramen för statsfinanserna. Lagens mål är att effektivisera verkställigheten av det kommunala miljö- och hälsoskyddet. Utgångspunkten är att kostnaderna för miljö- och hälsoskyddet inte stiger totalt.

Ansvaret för finansieringen av det miljö- och hälsoskydd som ordnas av kommunernas gemensamma samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet ska fortfarande vila på kommunerna i samarbetsområdet. Utgångspunkten är att samarbetsområdena bildas med den miljö- och hälsoskyddspersonal som finns i kommunerna. Personalkostnaderna utgör ca 80 % av kommunens miljö- och hälsoskyddskostnader.

När tjänsteinnehavarna verkar på ett snävare substansområde (specialisering), men på ett större geografiskt område, kan kostnaderna för tjänsteresor stiga i synnerhet i början av den gemensamma verksamheten. Också en omorganisering av verksamheten kan öka kostnaderna i det inledande skedet. Med ett gott ledarskap kan kostnaderna för resor och en omorganisering av verksamheten dock minimeras. Denna bedömning görs i en undersökning av Finlands Kommunförbund rf:s kommunutvecklings- och forskningsenhet, enligt vilken kostnadsökningen i början av verksamheten till största delen har varit kortvarig på de samarbetsområden som redan finns.

Enligt propositionen skulle en övergång från den nuvarande i huvudsak kommunvisa verkställigheten av miljö- och hälsoskyddet till kommunalt samarbete effektivisera ordnandet av tillsyn bl.a. i och med att tjänsteinnehavarna kan specialisera sig och att tillsynen över ledningen blir klarare. Genom en effektivare tillsyn än nu förebyggs också bättre t.ex. vatten- och matförgiftningsepidemier, vars direkta och indirekta kostnader kan vara avsevärda för kommunerna.

Syftet med propositionen är att det när tillsynen rationaliseras även med nuvarande tillsynsresurser ska vara möjligt att garantera ett effektivt miljö- och hälsoskydd. I varje fall kan ökningen av tillsynskostnaderna i framtiden dämpas på detta sätt. Ordandet av miljö- och hälsoskydd på ett samarbetsområde kan i det inledande skedet öka kostnaderna för kommuner som tidigare har försummat resurstilldelningen till tillsynen över miljö- och hälsoskyddet.

Förfarandet för anmälning och godkännande av tillsynsobjekt samt en regelbunden tillsyn över dem är avgiftsbelagt för verksamhetsutövare i miljö- och hälsoskyddet. Enligt ovan nämnda utvärderingsundersökning kan mer inkomster fås från tjänster med bättre kvalitet i större tillsynsenheter och dessutom skulle uppbörden av avgifterna vara effektivare. Inkomsterna av tillsynsavgifter bör användas till att utveckla verksamheten på samarbetsområden för miljö- och hälsoskydd.

På basis av YTAKE-projekten och utvecklingsprojekten för miljö- och hälsoskyddstillsynen samt utvärderingen av befintliga samarbetsområden kan miljö- och hälsoskyddet ordnas kostnadseffektivare än nu i ett samarbetsområde. I större enheter kan erbjudas bättre service utan att kostnaderna för den skall stiga permanent.

Ovan nämnda bedömning stöds också av en utredning som publicerades 2008 (Pelastustoimen alueellistamisen lähtölaulus 2004; Kunnallistutkimuksia) om de första erfarenheterna av regionaliseringen av räddningsväsendet. Enligt utredningen har servicenivån inom det regionala räddningsväsendet bibehållits god eller t.o.m. något förbättrats samtidigt som kostnadsutvecklingen har varit måttfull och i stor utsträckning följt den allmänna kostnadsutvecklingen.

4.2. Konsekvenser för organisation och personal

Miljö- och hälsoskyddet ordnades före övergången till 2000-talet i regel självständigt i kommunerna och i vissa fall i samkommunerna för folkhälsoarbetet.

Mellan 2003 och 2009 har samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet bildats i Fin-

land så att antalet miljö- och hälsoskyddsenheter har sjunkit från 277 till 135. På de nya samarbetsområdena är organisationsmodellen antingen samkommun eller gemensamt organ enligt värdkommunsmodellen. I en stor del av kommunerna har man således frivilligt verkställt samarbete inom miljö- och hälsoskyddet i enlighet med den föreslagna organiseringsmodellen. I stora kommuner har miljö- och hälsoskyddet dock fortfarande ordnats självständigt, vilket också är möjligt enligt lagförslaget, om förutsättningen för personalresurser på 10 årsverken uppfylls i kommunen.

Om en kommun inte har personalresurser på minst 10 årsverken för ordnandet av miljö- och hälsoskyddet, ska kommunen tillsammans med någon annan kommun eller några andra kommuner bilda ett samarbetsområde. För skötseln av uppgifterna inrättas då ett gemensamt organ för kommunerna inom samarbetsområdet enligt 77 § i kommunallagen, eller samarbetsrådets uppgifter sköts av en samkommun.

En samkommun eller kommunernas gemensamma organ i värdkommunen (samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet) inrättas i enlighet med kommunallagen genom ett avtal som godkänns av kommunernas fullmäktige, där bl.a. samarbetsorganets (myndighet) behörighet och uppgifter, samarbetsorganets beslutssystem, kommunernas representation i organet samt grunderna för kostnadsfördelningen anges. På basis av avtalet preciserar samkommunen för samarbetsområdet för miljö- och hälsoskyddet eller värdkommunen vid behov kommunens instruktion så att den motsvarar avtalet. Utgångspunkten är att samarbetsområdet ska ha tillgång till personalresurserna, mätinstrumenten och inventarierna samt andra resurser inom miljö- och hälsoskyddet i kommunerna i området.

Enligt miljö- och hälsoskyddslagarna kan kommunen också avtala med en annan kommun eller en samkommun om att en uppgift som i lag föreskrivs för kommunen eller dess myndighet och där behörighet kan överföras på en tjänsteinnehavare kan anförtros en annan kommuns eller samkommuns tjänsteinnehavare som sköter den under tjänstemannaansvar. Denna situation ändras inte genom

lagförslaget. Ett gemensamt organ för ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet kan avtala med en kommun eller ett organ i ett annat samarbetsområde om att en enskild tjänsteinnehavare kan sköta t.ex. uppgifter enligt kemikalielagen inom ett annat samarbetsområde.

I propositionen föreskrivs om ordnande av ställningen för personalen i ett samarbetsområde. Miljö- och hälsoskyddspersonalen i kommunerna i ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet övergår enligt principerna för överlåtelse av rörelse i anställning hos samkommunen eller värdkommunen. I avtalet om ordnande av miljö- och hälsoskyddet anges närmare vilka anställningsförhållanden och tjänsteinnehavare som överförs. Den nya arbetsgivaren bör inrätta de nya tjänster som behövs och utnämna personer till dem.

De omorganiseringar som avses i lagförslaget och som leder till att personalen får ny arbetsgivare betraktas som överlåtelse av rörelse. Under dessa omständigheter tillämpas bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i arbetsavtalslagen (55/2001) och lagen om kommunala tjänsteinnehavare på alla förändringar som görs med anledning av lagförslaget och som innebär byte av arbetsgivare oberoende av om de uppfyller kännetecknen för överlåtelse av rörelse i arbetsavtalslagen och lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003).

Tillämpningen av bestämmelserna om överlåtelse av rörelse innebär bl.a. att en tjänsteinnehavare eller en arbetstagare inte får sägas upp enbart på basis av byte av arbetsgivare till följd av reformen. Tjänsteinnehavare och arbetstagare ska däremot ha rätt att utan att iaktta uppsägningstiden säga upp sig från en anställning från det att organisationsförändringen träder i kraft. Rättigheter och skyldigheter som följer av arbetsgivarens arbetsavtals- och tjänsteförhållanden som är i kraft i överlåtelseögonblicket övergår på den nya ägaren eller innehavaren. Överlåtelseägaren är skyldig att följa bestämmelserna i det arbets- eller tjänstekollektivavtal som var i kraft i överlåtelseögonblicket.

De personalarrangemang som genomförts i samband med reformen har ingen verkan på pensionsskyddet för miljö- och hälsoskydds-

personalen, om övergången från ett av pensionsanstaltens medlemssamfund till ett annat sker omedelbart. Enligt bestämmelserna i den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga anses en kommunal anställning inte bli avbruten när en tjänsteinnehavare eller arbetstagare övergår från anställning i ett medlemssamfund direkt till ett annat medlemssamfund, om orsaken till övergången är att en viss verksamhet i medlemssamfundet överförs på det andra medlemssamfundet. Således anses personalens anställningsförhållande när pensionen bestäms trots byte av arbetsgivare fortsätta utan avbrott. Det har heller ingen betydelse om en person överförs från en kommunal anställning direkt i anställning hos en annan kommun eller samkommun.

Kommunerna har frivilligt bildat samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet så att de för närvarande är 135 till antalet. Av dem uppfyller cirka 30 de föreslagna minimikraven. På basis av detta kan man bedöma att det för att principbeslutet ska bli genomfört behövs processer för bildandet av ytterligare cirka 20–30 samarbetsområden, och statsrådets beslutanderätt behövs i uppskattningsvis hälften av dem. Eftersom minimipersonalresurserna inom ett samarbetsområde är 10 årsverken, kan man uppskatta att den föreslagna reformen efter ikraftträdandet på något sätt gäller cirka 200–300 tjänsteinnehavare inom miljö- och hälsoskyddet.

5. Beredningen av propositionen

Propositionsutkastet har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I beredningsarbetet har anlitats en arbetsgrupp för miljö- och hälsoskyddet som består av representanter för de ministerier som planerar och styr miljö- och hälsoskyddet samt tillsynsmyndigheterna och Finlands Kommunförbund rf. Utlåtanden om propositionen har begärts från jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, statsrådets kansli, Livsmedelssäkerhetsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Konsumentverket, länsstyrelserna, Finlands Kommunförbund rf, Kommunala

arbetsmarknadsverket, AKAVA ry, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, Finlands Veterinärförbund rf, Luonnontieteiden akatemisten liitto – Akademiska naturvetarförbundet LAL ry, Agronomförbundet rf, Nya Ingenjörsförbundet UIL rf, Förhandlingsorganisationen för Teknik och Grundsarbete FKT rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Ympäristö- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ry, Veterinärhygienikereiden yhdistys ry, Suomen kunnaneläinlääkäri-liitto – Finlands Kommunalveterinärförbund ry, Kuntien terveystarkastajat ry, Finlands miljöhygieniker rf, Kunnallinen ympäristö- ja terveydenhoitoyhdistys ry, Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry, miljöverket i Uleåborgsregionen, kommunen Lundo, byggnads- och tillsynsnämnden i Korsholm samt samkommunen för folkhälsoarbetet i Kouvolaregionen.

Sammanlagt 25 utlåtanden har kommit in.

Finlands Kommunförbund rf understöder bildandet av samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet. Finlands Kommunförbund rf anser det vara befogat att undantag från minimikravet på personalresurser (10 årsverken) kan göras på grund av administrativt samarbete (miljövård eller byggnadstillsyn) eller förändringar i den lokala näringsstrukturen. Finlands Kommunförbund rf betonar att kommunens ansvar att ordna ett samarbetsområde förutsätter beslut på fullmäktigenivå samt ändringar i instruktionen. Finlands Kommunförbund rf betonar genomgående i sitt utlåtande att kommunen också kan sköta sina miljö- och hälsoskyddsförpliktelser ensam, utan att ansluta sig till ett samarbetsområde. Finlands Kommunförbund rf uppmärksammar dessutom personalens ställning och föreslår att det i lagen preciseras att de omorganiseringar som avses i lagen och som leder till att personalen får ny arbetsgivare ska betraktas som överlåtelse av rörelse. I en övergångssituation överförs inte tjänster, utan tjänsteförhållanden och tjänsteinnehavare. För personer som blir överförda och som inte utövar offentlig makt i praktiken, bör anställningsförhållandena ombildas till arbetsavtalsförhållanden. Finlands Kommunförbund rf föreslår att sammankallande av en förhandlingsgrupp då kommunerna ska höras fogas till lagen. Till denna förhandlingsgrupp före-

slås de kommuner som inte hör till en tillräckligt stor enhet, representanter samt representanter eventuellt för de mottagande samarbetsområdena, regionalförvaltningen och ministeriet. Finlands Kommunförbund rf har lämnat sitt utlåtande tillsammans med Kommunala arbetsmarknadsverket.

Finansministeriet föreslår att kommunerna bör samla miljö- och hälsoskyddsuppgifterna i första hand i samarbetsområden enligt ramlagen. Att samla resurserna till enheter med större verksamhetsområden skulle ge ekonomisk och produktivitetsnytta i kommunerna. Finansministeriet anser att reformen bör genomföras inom ramen för statsfinanserna. I nuläget i propositionen bör förutom antalet miljö- och hälsoskyddsenheter också förtydligas deras regionala läge samt folkmängden på enheternas område eller antalet anställda vid enheterna. Dessutom anser finansministeriet att det i lagförslaget även bör tas in möjligheten för en kommun att ordna miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Förfarandet som gäller undantag från minimikraven på miljö- och hälsoskyddet bör också klarläggas i propositionen. Även det förfarande som gäller en s.k. ensam kommun (en situation där en kommun blir utanför ett samarbetsområde på önskan av de kommuner som bildar området) bör klarläggas i propositionen. Finansministeriet anser att som grund för statsrådets beslutanderätt utöver årsverken dessutom kan vara uppfyllandet av kravet på enhetliga samarbetsområden samt innehållet i den funktionella helheten. Kommunerna kan följa samma kriterier som grunder för samarbetsområden de samlar frivilligt.

Jord- och skogsbruksministeriet föreslår att en kommun som sköter uppgifter inom ett samarbetsområde fortfarande bör vara ansvarig för finansieringen av skötseln av uppgifterna. Dessutom föreslår jord- och skogsbruksministeriet att statsrådet kan förplikta en sådan kommun till samarbete som ensam uppfyller kriterierna för ett samarbetsområde, om en annan kommun som ligger på ett ändamålsenligt avstånd ska inte ha möjlighet att gå med i ett annat samarbetsområde och den enda möjligheten är att ordna samarbete med en kommun som uppfyller det aktuella kriteriet.

Arbets- och näringsministeriet föreslår att

det i detaljmotiveringen i lagförslaget preciseras enligt vilka förutsättningar undantag kan göras från minimikraven på ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet. Arbets- och näringsministeriet föreslår dessutom att beslut om en rättvis och skälig kostnadsfördelning bör fattas i de fall där kommunen ansluts till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet genom statsrådets beslut om förvaltningstvång.

Justitieministeriet föreslår att i synnerhet grundlagsutskottets utlåtande om kommun- och servicestrukturreformen (GrUU 37/2006 rd) ska uppmärksammas vid bedömningen av utkastets förhållande till grundlagen och att man med stöd av grundlagsutskottets praxis motiverar varför bestämmelserna som gäller sådant förpliktigande av kommuner som föreslås i propositionen inte anses vara problematiska ur grundlagssynvinkel. Justitieministeriet fäster också uppmärksamhet vid landskapet Ålands ställning när det gäller miljö- och hälsoskydd. Bestämmelser om tillämpningen av lagen på Åland bör inte föreskrivas, eftersom saken följer direkt av självstyrelselagen. Det finns dock skäl att redogöra för saken i motiveringen. Justitieministeriet föreslår dessutom att motiveringarna som gäller överklagande ska preciseras.

Inrikesministeriet hänvisar i sitt utlåtande till de positiva resultaten av det kommunala samarbetet inom regionaliseringen av räddningsväsendet.

Miljöministeriet hänvisar i sitt utlåtande till YTAKE-projekten, vars syfte är att utvärdera hur det kommunala samarbetet fungerar i praktiken. I en stor del av dessa projekt har även miljövard varit med förutom miljö- och hälsoskyddet. Miljöministeriet konstaterar att erfarenheterna av kommunalt samarbete har varit enbart positiva. Miljöministeriet anser dessutom att en förlängning av den tidsfrist som avses i statsrådets principbeslut till den 31 december 2009 är motiverad på grund av ändringarna i regionalförvaltningen.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården konstaterar att med hänsyn till kommunens begränsade resurser är det med avseende på tillsynen över REACH-förordningen förnuftigt att de uppgifter som anvisas de kommunala myndigheterna i kemikalielagen ordnas i samma organ, varvid

den sakkunskap som tjänstemännen förutsätts ha enligt den mycket omfattande och utmanande REACH-förordningen inte behöver upprätthållas i flera enheter.

Livsmedelssäkerhetsverket föreslår att undantag från kraven på ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet kan göras endast när det gäller personalresurserna (10 årsverken). Möjligheten till undantag i synnerhet när det gäller näringsstrukturen i samarbetsområdet och ett intensivt myndighetssamarbete bör särskilt klarläggas i motiveringen i propositionen. Dessutom föreslår Livsmedelssäkerhetsverket att till lagförslaget fogas en skyldighet för samarbetsområdet att ge myndigheten aktuell information om vilka kommuner som hör till samarbetsområdet.

Konsumentverket konstaterar att möjligheten för ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet att göra undantag när det gäller näringsstrukturen eller ett intensivt myndighetssamarbete bör klarläggas i motiveringen till propositionen. Konsumentverket föreslår att det också prövas om det vore ändamålsenligt att föreskriva i lag om uppföljning av och tillsyn över lagen.

Länsstyrelsen i Södra Finlands län föreslår att möjligheten att göra undantag från kraven på samarbetsområden på grund av näringsstrukturen eller ett intensivt myndighetssamarbete bör klarläggas i motiveringen. Statsrådets behörighet bör dessutom klarläggas i propositionsutkastet när det gäller en sådan förändrad situation där kommunen inte längre uppfyller förutsättningarna för ett ursprungligen beviljat undantag att inte höra till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet.

Länsstyrelsen i östra Finlands län föreslår att kravet på personalresurser på 10 årsverken för bildandet av ett samarbetsområde kan underskridas i sådana fall där tillsynsenheten kan anses verka enligt kommunens tillsynsplan och dess utvärdering av hur den genomförs. Länsstyrelsen i östra Finlands län framhåller vikten av att länsstyrelsen hörs i beslutsfattande som gäller bildandet av samarbetsområden. Länsstyrelsen kan när den ger utlåtande höra t.ex. förbunden på landskapsnivå i sin region. Länsstyrelsen i östra Finlands län föreslår dessutom att länsstyrelsens väglednings-, tillsyns- och utvärde-

ringsuppgifter definieras i fall det uppstår situationer då det kommunala samarbetsområdet sträcker sig över flera regionalförvaltningsmyndigheters område.

Länsstyrelsen i Uleåborgs län fäster uppmärksamhet vid hur möjligheten i lagförslaget att göra undantag från kraven på samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet ska tillämpas på samarbetsområden som bildats innan lagen trädde i kraft. I lagförslaget bör tas in en skyldighet att informera om samarbetsområden också när det gäller kommuner som har bildat ett samarbetsområde innan lagen trädde i kraft. Dessutom bör statsrådet ges befogenheter att ställa villkor för samarbetet. Länsstyrelsen i Uleåborgs län understryker vidare att betoningarna i tillsynen över miljö- och hälsoskyddet på samarbetsområdena i regionen kan vara olika, och därför behövs också centralförvaltningens styrning vid utvärderingen och uppföljningen av resursbehovet (inklusive köptjänster).

Akava ry/Luonnontieteiden akateemisten liitto – Akademiska naturvetarförbundet LAL ry föreslår att ställningen för den personal som överförs till en verksamhetsenhet inom miljö- och hälsoskyddet i samband med ändringen bör tryggas genom ett femårigt uppsägningsskydd enligt ramlagen.

FTFC rf anser att till lagförslaget bör fogas sådana bestämmelser om organisering av personalens ställning som motsvarar 13 § i ramlagen. De viktigaste är iakttagandet av principen om överlåtelse av rörelse och fem års anställningstrygghet som motsvarar ramlagen. Eventuella överföringar av arbetsplatser får inte leda till att personalens arbetsresor förlängs oskäligt.

Veterinärhygienikernas förening rf framhåller sambandet mellan miljö- och hälsoskyddet och primärvården när det gäller förebyggande verksamhet (t.ex. matförgiftnings- och vattenepidemiutredningar). Veterinärhygienikernas förening rf anser att minimiresursen på 10 årsverken i ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet är ganska låg. För att möjliggöra en effektiv specialisering vore det optimala befolkningsunderlaget 100 000 invånare.

Föreningen Kunnallinen ympäristö- ja terveydenhoitoyhdistys ry anser att personalresurser på 10 årsverken inte bör definieras i

lagförslaget utan det kvantitativa minimikravet bör överföras till motiveringen till lagen. I lagförslaget kan däremot nämnas att personalresurserna bör vara tillräckliga med hänsyn till tillsynsbehovet inom samarbetsområdet.

Finlands miljöhygieniker rf fäster uppmärksamhet vid att samarbetsområdets inkomster ska styras till tillsynsenheten. De frågor som kräver specialkompetens bör utvidgas så att olika samarbetsområden aktivt kan bilda egna arbetspar för att höja kvaliteten på tillsynen. Ett exempel på dessa uppgifter är kemikalietillsynen. Finlands Miljöhygieniker rf betonar uppföljning av att lagen

iakttas.

De anmärkningar som framförts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats vid den fortsatta beredningen.

6. Samband med andra propositioner

Vid social- och hälsovårdsministeriet bereds en reform av hälsovårdslagen i anslutning till kommun- och servicestrukturreformen. Riktlinjerna för reformen som är under beredning är förenliga med den proposition som ska avges.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet

1 §. *Tillämpningsområde.* Den föreslagna lagen ska tillämpas på ordnandet av hälsoskyddsuppgifter enligt de lagar som anges i 1 § 2 mom. i folkhälsolagen (66/1972) som gäller individer och livsmiljö (*miljö- och hälsoskydd*) i en kommun eller som kommunalt samarbete. Miljö- och hälsoskyddslagarna är: hälsoskyddslagen, livsmedelslagen, veterinärvårdslagen, lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet, kemikalielagen samt tobakslagen. Bestämmelser om miljö- och hälsoskyddets kommunala uppgifter ingår i ovan nämnda lagar. Ordnandet av miljö- och hälsoskyddsuppgifter kan effektiviseras genom en centralisering av förvaltningen och upphandlingen och genom att tjänsteinnehavarna specialiserar sig.

Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör lagstiftningen om miljö- och hälsoskyddet delvis till landskapets behörighet och delvis till rikets behörighet. Lagstiftningsbehörigheten för landskapets förvaltning och kommunernas förvaltning hör dock enbart till landskapets behörighet. Lagen föreslås härmed inte bli tillämpad i landskapet Åland. På Åland har miljö- och hälsoskyddsuppgifterna ordnats så att hela landskapets miljö- och hälsoskydd sköts från Mariehamn.

2 §. *Ordnandet av miljö- och hälsoskydd.* I 2 § föreskrivs om ordnandet av miljö- och hälsoskydd.

En kommun som själv sörjer för miljö- och hälsoskyddet ska, för att ordna av uppgiften och möjliggöra en ändamålsenlig arbetsfördelning och specialisering, för denna uppgift ha personalresurser som motsvarar minst 10 årsverken. Avsikten är att genom 1 mom. trygga de personalresurser motsvarande 10–15 årsverken som avses i principbeslutet i en kommun eller ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet, nedan *samarbetsområde*, genom att föreskriva ett minimikrav på personalresurser som motsvarar 10 årsverken.

En effektivare kommunal verkställighet av

miljö- och hälsoskyddet förutsätter att tjänsteinnehavarna inom miljö- och hälsoskyddet specialiserar sig på olika delområden av miljö- och hälsoskyddet. För att en specialisering ska vara möjlig och effektiv bör samarbetsområdet ha tillräcklig många anställda som genomför service som baserar sig på specialisering. På basis av erfarenheterna av YTAKE-projekten och utvärderingen av dem samt en utvärdering av de nuvarande samarbetsområdena möjliggör personalresurser på minst 10 årsverken en effektiv specialisering samt vikariearrangemang. I sådana enheter där ett enskilt delområde inom miljö- och hälsoskyddet tar en stor del (t.ex. över hälften) av personalresurserna ska däremot eftersträvas en så stor enhet att ändamålsenliga resurser kan tryggas för alla delområden. I sådana här fall är det inte tillräckligt med personalresurser som motsvarar 10 årsverken.

Ovan nämnda minimipersonalresurser på 10 årsverken innebär i praktiken att befolkningsunderlaget inom samarbetsområdena för miljö- och hälsoskyddet varierar mellan ca 25 000 och 250 000 invånare och har i regel varit ca 40 000–60 000.

Till personalresurser på 10 årsverken för ordnandet av uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet räknas t.ex. tjänsteinnehavare som sköter miljö- och hälsoskyddsuppgifter, kontorsanställda samt annan bistående personal till del delar de bistår tjänsteinnehavarna inom miljö- och hälsoskyddet i miljö- och hälsoskyddsuppgifter. Enligt miljö- och hälsoskyddslagarna kan tillsynsmyndigheten låta utföra tillsynsåtgärder hos en utomstående expert. Om ett samarbetsområde köper åtgärder i anslutning till myndighetstillsyn hos en utomstående, bör också dessa köpta tjänster räknas som personalresurser inom miljö- och hälsoskyddet. Som personalresurser inom miljö- och hälsoskyddet räknas bl.a. inte städare, vaktmästare, sysselsatta eller civiltjänstgörare och inte heller visstidsanställda, om de inte är vikarier.

Enligt 2 mom. ska en kommun som inte har de personalresurser som avses i 1 mom. tillsammans med en eller flera kommuner

bilda ett samarbetsområde. Kommunerna ska vid beslutsfattandet om ett samarbetsområde beakta samarbetsområdenas regionala enhetlighet samt omständigheter som gäller innehållet i samarbetsområdets funktionella helhet. För skötseln av uppgifterna ska då inrättas ett sådant gemensamt organ för samarbetsområdets kommuner som avses i 77 § i kommunallagen, eller så sköts samarbetsområdets uppgifter av en samkommun.

En samkommun eller kommunernas gemensamma organ i värdkommunen (samarbetsområde) inrättas i enlighet med kommunallagen genom ett avtal som godkänns av kommunernas fullmäktige där bl.a. samarbetsorganets (myndighet) behörighet och uppgifter, samarbetsorganets beslutssystem, kommunernas representation i organet samt grunderna för kostnadsfördelningen anges. Utgångspunkten är att samarbetsområdet ska ha tillgång till personalresurserna inom miljö- och hälsoskyddet, mätinstrumenten och inventarierna samt andra resurser i kommunerna i området.

Enligt 3 mom. svarar ett organ som till sitt förfogande ska ha personalresurser på minst 10 årsverken för ordnandet av miljö- och hälsoskyddet i en kommun eller ett samarbetsområde. Det gemensamma organet är i allmänhet en nämnd, men enligt kommunallagen kan det gemensamma organet också vara en direktion, en kommitté eller en sektion i en nämnd. För att ordna uppgifterna i ett samarbetsområde kan också inrättas en samkommun. Det är i allmänhet inte ändamålsenligt att inrätta en samkommun enbart för skötseln av miljö- och hälsoskyddsuppgifter. Miljö- och hälsoskyddet kan dock tas med t.ex. i en samkommun för hälsovården.

Uppgifterna enligt miljö- och hälsoskyddslagarna är i regel myndighetsverksamhet som består av tillstånds- och anmälningsförfarande, regelbunden tillsyn, rådgivning och utbildning. Miljö- och hälsoskyddet bildar således en kompakt funktionell helhet och genom att den arrangeras inom samma tillsynsenhet och i samma organ uppnås betydande synergifördelar. Fördelarna med en kompakt funktionell miljö- och hälsoskyddshelhet är bl.a. beredskap på särskilda situationer och gemensamma inspektioner i enlighet med olika miljö- och hälsoskyddslagarna.

3 §. Undantag från ordnandet av miljö- och hälsoskydd inom ett samarbetsområde. Enligt 1 mom. kan undantag från kravet på personalresurser som motsvarar 10 årsverken vid bildandet av ett samarbetsområde göras om:

1) det på grund av skärgård eller långa avstånd inte är möjligt att bilda en funktionell helhet,

2) det behövs för att trygga de finsk- eller svenskspråkiga invånarnas språkliga rättigheter,

3) det behövs för att trygga de rättigheter som gäller samernas språk och kultur, eller

4) ett tillräckligt och högklassigt ordnande av miljö- och hälsoskyddsuppgifter i kommunen eller samarbetsområdet kan säkerställas på annat sätt.

De möjligheter till undantag som avses i 1 mom. 1–3 punkten gäller på regionala och språkpolitiska grunder skärgårds- och kustområden samt glesbebodda områden, såsom Lapplands och Uleåborgs län.

Enligt 1 mom. 4 punkten kan undantag göras från kravet på personalresurser motsvarande 10 årsverken inom ett samarbetsområde, om ett tillräckligt och högklassigt ordnande av miljö- och hälsoskyddsuppgifterna i kommunen eller samarbetsområdet kan säkerställas på annat sätt. Bestämmelsen möjliggör användningen av ändamålsenlighetsprovning t.ex. i situationer där näringsstrukturen i samarbetsområdet har förändrats i och med en stor livsmedelsproduktionsanläggning eller alternativt nedläggningen av en sådan. Ändringen i näringsstrukturen förutsätter då antingen normalt mer eller mindre miljö- och hälsoskyddstjänster. Det är dessutom möjligt att de som behöver tjänster inom ett samarbetsområde är placerade nära varandra. Även ett nära myndighetssamarbete inom ett samarbetsområde, t.ex. med miljövården och/eller byggnadstillsynen, kan möjliggöra ett undantag. En sådan tillsynsenhet i en kommun eller ett samarbetsområde som länsstyrelsen på basis av en tillsynsplan som tillsynsenheten gjort upp och uppgifterna i en genomförandeutvärdering anser ha tillräcklig verksamhet med personalresurser på mindre än 10 årsverken kan godkännas som samarbetsområde. Till exempel ett kommunområde som ska fogas till en välfungerande tillsyns-

enhet kan föra med sig flera tillsynsobjekt, vilket inte nödvändigtvis förutsätter utökade personalresurser.

4 §. Anmälningar från kommuner och samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet. Enligt 1 mom. ska en kommun eller ett samarbetsområde som avses i 2 § 2 mom. anmäla följande uppgifter till länsstyrelsen:

- 1) namn och kontaktuppgifter för det organ som avses i 2 § 3 mom., samt
- 2) personalresurserna inom miljö- och hälsoskyddet.

Ovan beskrivna anmälan behöver inte göras två gånger. Medlemskommunerna inom ett samarbetsområde behöver inte göra särskild anmälan utan anmälan görs av ett organ inom samarbetsområdet för alla medlemskommuner inom samarbetsområdet. Om det till samarbetsområdet hör kommuner från två län, görs anmälan till den länsstyrelse inom vars område det gemensamma organet eller samkommunen har hemvist. I 1 mom. 2 punkten avses med personalresurser inom miljö- och hälsoskyddet de personalresurser som definieras i motiveringen till 2 § 1 mom.

Enligt 2 mom. ska det organ inom ett samarbetsområde som avses i 2 § 3 mom. dessutom meddela länsstyrelsen vilka kommuner som hör till samarbetsområdet.

Enligt 3 mom. ska en kommun eller ett samarbetsområde vid behov motivera ett undantag som avses i 3 § när anmälan enligt 1 mom. görs till länsstyrelsen.

Enligt 4 mom. ska länsstyrelsen anmäla de uppgifter som avses i 1—3 mom. till social- och hälsovårdsministeriet.

Enligt 5 mom. ska ändringar i de uppgifter som avses i 1—3 mom. anmälas i enlighet med vad som föreskrivs i 1—4 mom. I 1—4 mom. föreskrivs om uppgifter i vilka ändringar ska anmälas samt om myndigheter till vilka ändringsanmälningar ska göras. Länsstyrelsen sänder ändringsuppgifterna vidare till social- och hälsovårdsministeriet. Med ändringar som ska anmälas avses här t.ex. ändringar av namnet på eller adressen till ett organ i en kommun eller ett samarbetsområde, om årsverken inom miljö- och hälsoskyddet som lyder under organet ändras med minst ett årsverke eller på annat sätt betydande samt om antalet kommuner eller namnen på kommunerna i samarbetsområdet änd-

ras. Personbyten eller en mindre ändring av årsverken betraktas inte som en ändring som bör anmälas till länsstyrelsen.

5 §. Statsrådets beslutanderätt. Enligt 1 mom. beslutar statsrådet om att en kommun ska höra till ett samarbetsområde samt om kostnadsfördelning, förvaltningsmodell, grunderna för ordnande av tjänster och uppgifter och annat som är nödvändigt för att ordna samarbetet, om en kommun som inte uppfyller kravet i 2 § 1 mom. inte själv fattar beslut om att höra till ett samarbetsområde eller om en sådan kommun av orsaker oberoende av kommunen blir utanför ett samarbetsområde. Statsrådets föreskrift om villkoren för samarbete gäller till dess att berörda kommuner avtalar om något annat.

Statsrådets behörighet är parallell med kommunens behörighet. I första hand bör en överenskommelse eftersträvas om frågor som gäller bildandet av ett samarbetsområde. Det samma gäller också en situation då en kommun av skäl som är oberoende av den själv har blivit utanför ett samarbetsområde (s.k. ensam kommun). Den beslutanderätt som övergår på statsrådet gäller således både en kommun som har blivit utanför ett samarbetsområde och ett samarbetsområde som tar emot ovan nämnda kommun med beaktande av den regionala och funktionella enhetligheten inom samarbetsområdet.

Statsrådet ska innan beslutet fattas höra de aktuella kommunerna och länsstyrelserna samt samarbetsområdet om att kommunen ska höra till ett samarbetsområde. Förfarandet för hörande genomförs i praktiken efter skriftliga höranden genom sammankallandet av en utvärderings-/förhandlingsgrupp som kan bestå av representanter för kommuner som inte har personalresurser som motsvarar 10 årsverken för ordnandet av miljö- och hälsoskyddet, de mottagande samarbetsområdena, regionalförvaltningen och ministerierna. I gruppen behandlas bl.a. frågor som gäller samarbetsorganets (myndigheten) behörighet och uppgifter, samarbetsorganets beslutssystem, kommunernas representation i organet och grunderna för kostnadsfördelningen. Avsikten är att en överenskommelse om bildandet av ett samarbetsområde i första hand ska ingås i denna grupp.

Statsrådet ska ha möjlighet att överföra sitt

beslut nära det datum som avses i 8 § 5 mom. t.ex. om det i det aktuella området under 2010 pågår en utredning om bildandet av ett samarbetsområde för social- och hälsovården och även miljö- och hälsoskyddet är med i utredningen.

Vid beslutsfattandet kan statsrådet särskilt ta hänsyn till minimikravet på personalresurser motsvarande 10 årsverken samt möjligheterna enligt 3 § till undantag från kravet i specialfall. Statsrådet ska dessutom i beslutsfattandet beakta samarbetsområdenas regionala enhetlighet samt omständigheter som gäller innehållet i samarbetsområdets funktionella helhet.

Beslutet är till naturen ett s.k. beslut om förvaltningstvång, som enligt föreskrifterna ska följas trots eventuellt överklagande enligt 6 §.

I 2 mom. föreslås rätt för statsrådet att besluta om en kommun ska höra till ett samarbetsområde också efter tidsfristen enligt 2 mom., om en kommun lämnar ett samarbetsområde eller om ett samarbetsområde inte har personalresurser motsvarande minst 10 årsverken och de berörda kommunerna inte når en överenskommelse om saken på något annat sätt. Statsrådet fattar då beslutet i enlighet med vad som föreskrivs i 1 mom.

6 §. Överklagande. Enligt 1 mom. kan ett beslut som avses i 5 § överklagas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Det statsrådsbeslut som avses i lagrummet är ett förvaltningsbeslut som delges kommunen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningslagen.

Enligt 2 mom. ska ett förvaltningsbeslut iakttas genast även om det överklagas, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

7 §. Personalens ställning. I paragrafen föreskrivs om vilken ställning personalen i en kommun och samkommuner har när samarbetsområden bildas.

Enligt 1 mom. bör omorganiseringar i verksamheten utföras i ett samarbetsförfarande mellan arbetsgivarna och företrädare för personalen enligt vad som föreskrivs i lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare (449/2007). I samarbete mellan arbetsgivaren och personalen behandlas åtminstone ärenden som gäller

sådana förändringar i organiseringen av arbetet, kommunens servicestruktur, kommunindelningen eller samarbetet mellan kommunerna som har betydande konsekvenser för personalens ställning.

Samarbetet bör genomföras vid gemensamma förhandlingar eller vid annan gemensam beredning mellan de aktuella kommunerna och deras personal. I samband med överlåtelse av rörelse kan också överlåtelse-tagaren vara part i samarbetet. I de omorganiseringar som avses i denna lag är det fråga om betydande förändringar som gäller personalen. När kommunerna bereder och planerar omorganiseringar i samarbetet, bör också samarbetet mellan personalen och arbetsgivaren genomföras på överkommunal nivå.

Enligt 2 mom. ska omorganiseringar enligt 1 mom. som leder till att personalen får ny arbetsgivare betraktas som överlåtelse av rörelse enligt arbetsavtalslagen (55/2001) och lagen om kommunala tjänsteinnehavare (302/2003). En kommun eller samkommun ska således inte ha rätt att säga upp ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande på den grunden att skötseln av uppgiften övergår på ett samarbetsområde eller en ny samkommun. Personalens löneförmån och andra förmåner som förfallit till betalning, t.ex. rätten till semester, binder den nya arbetsgivaren trots bytet av arbetsgivare.

8 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser. Enligt 1 mom. föreslås lagen träda i kraft den 1 juni 2009. Enligt principbeslutet ska kommunen fatta beslut om att höra till ett samarbetsområde senast den 1 juni 2009. Genom den föreslagna propositionen verkställs principbeslutet, och därför föreslås tidpunkten för ikraftträdande bli den 1 juni 2009, även om den tidsfrist som uppgetts för kommunens beslutsfattande i principbeslutet genom propositionsutkastet förlängs till utgången av 2009.

Kommunen ska enligt 2 mom. fatta beslut om att höra till ett samarbetsområde senast den 31 december 2009.

Kommuner och samarbetsområden ska enligt 3 mom. göra de anmälningar som avses i 4 § 1 och 2 mom. till länsstyrelsen senast den 31 januari 2010.

Länsstyrelsen ska enligt 4 mom. göra den anmälan som avses i 4 § 4 mom. till social-

och hälsovårdsministeriet senast den 31 mars 2010.

Statsrådet ska enligt 5 mom. fatta beslut om kommunen ska höra till ett samarbetsområde senast den 30 juni 2011.

Enligt 6 mom. ska ett sådant samarbetsområde som avses i denna lag inleda sin verksamhet senast den 1 januari 2013. Tidtabellen motsvarar tidsfristen i ramlagen för bildandet av samarbetsområden för hälsovården.

Enligt 7 mom. får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

1.2. Lag om ändring av 32 § i livsmedelslagen

I gällande 32 § i livsmedelslagen föreskrivs i enlighet med statsrådets principbeslut som antogs den 31 oktober 2003 att kommunerna genom frivilliga åtgärder ska sträva efter samarbete för att ordna livsmedelstillsynen på ett område som är tillräckligt stort för att tillsynen ska kunna ordnas. Bestämmelsen bör ändras så att den motsvarar principbeslutet, som sågs över den 1 mars 2007. I det föreslagna 1 mom. ska inte längre föreskrivas om samarbete kring livsmedelstillsyn, utan på samarbete tillämpas den föreslagna lagen om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet. Det som föreskrivs i livsmedelslagen gäller förutom kommuner och samkommuner i stället för den regionala tillsynsenheten det samarbetsområde som avses i den föreslagna lagen.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juni 2009.

3. Samband med grundlagen och lagstiftningsordning

Enligt 121 § mom. i grundlagen ska kommunernas förvaltning grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Bestämmelsen utgår från grundlagsutskottets vedertagna praxis enligt vilken den grundlagsskyddade kommunala självstyrelsen innebär rätt för kommuninvånarna att fatta beslut om kommunens förvaltning och ekonomi. Självsty-

relsen omfattar bl.a. kommuninvånarnas rätt till självvalda förvaltningsorgan (RP 1/1998 rd, s. 175/II).

En central förvaltningsrättslig fråga i propositionen gäller om kommunernas lagstadgade samarbetskyldighet inom miljö- och hälsoskyddet harmonierar med den kommunala självstyrelsen. Om tvångsbildade samkommuner eller om motsvarande samverkansorgan har det stiftats i vanlig lagstiftningsordning redan i decennier (GrUU 31/1996 rd, s. 1/II) trots att grundlagsutskottet har ansett att den kommunala självstyrelsen i viss mån inskränks om kommuner genom lag åläggs att gå med i en samkommun. Vid bedömningen av arrangemangen för kommunernas obligatoriska samarbete har utskottet fäst uppmärksamhet t.ex. vid samarbetsuppgifternas överkommunala natur, en ändamålsenlig organisering av förvaltningen vid skötseln av uppgifter samt vid att det beslutssystem som ska iakttas inte ger den enskilda kommunen en ställning som möjliggörs av ensidig beslutanderätt.

Kommunerna kan enligt 2 § i lagförslaget besluta om organiseringen av miljö- och hälsoskyddsuppgifterna antingen ensamma eller för detta syfte inrätta ett samarbetsområde vars uppgifter kan skötas antingen enligt den s.k. värdkommunsmodell som regleras i 76 och 77 § i kommunallagen eller genom att inrätta en sådan samkommun som avses i 78—86 § i kommunallagen för skötseln av uppgifterna. Grunden för bildandet av ett samarbetsområde ska i princip vara personalresurser motsvarande 10 årsverken och dessutom bör kommunen i sitt beslutsfattande ta hänsyn till kraven på samarbetsområdenas regionala enhetlighet samt innehållet i den funktionella helheten. Bestämmelser om möjligheten att göra undantag från personalresurser motsvarande 10 årsverken ingår i 3 § i lagförslaget.

De uppgifter som getts i uppdrag åt samarbetsområden räknas upp i 1 § i lagförslaget. Det är fråga om avgränsade uppgiftshelheter. Regleringen är inte mot bakgrunden av grundlagsutskottets tidigare praxis problematisk när det gäller de uppgifter som enligt planerna ska överföras på samarbetsområdet med tanke på det grundlagsfästa skyddet för den kommunala självstyrelsen (GrUU

32/2001 rd, 37/2006 rd). Regeringens proposition med förslag till lag om bildande av räddningsområden (RP 111/2001 rd), som grundlagsutskottet har gett ett betänkande om (GrUU 32/2001 rd) motsvarar delvis propositionen. Lagstiftningen som gäller räddningsväsendet begränsar dock den kommunala självstyrelsen mer än propositionsutkastet.

Enskilda kommuner kan inte fullt ut uppfylla de moderna kraven på miljö- och hälsoskyddet eller det skulle bli för dyrt. För att trygga tillsynen över tillräckligt prestationsdugliga miljö- och hälsoskyddslagar föreslås i propositionen i 2 § i lagförslaget att kommunerna som inte har personalresurser på minst 10 årsverken för ordnandet av miljö- och hälsoskyddet ska höra till ett samarbetsområde för miljö- och hälsoskyddet. Avsikten med reformen är att effektivisera användningen av miljö- och hälsoskyddets resurser genom att miljö- och hälsoskyddet ordnas i större enheter än nu. Området blir ansvarigt för alla de miljö- och hälsoskyddsuppgifter som anförtros kommunen i miljö- och hälsoskyddslagarna. Skötseln av miljö- och hälsoskyddsuppgifter inom ett samarbetsområde förutsätter ett överkommunalt system för beslutsfattande. Kommunerna ska ingå avtal om att de hör till ett samarbetsområde. Angående detta avtal gäller vad som föreskrivs om kommunalt samarbete i kommunallagen (365/1995). Avsikten är att miljö- och hälsoskyddsuppgifterna kan skötas av någon av kommunerna i området eller så kan en samkommun inrättas för uppgiften. Genom reformen utökas inte kommunernas lagstadgade uppgifter.

I 3 § i lagförslaget föreslås att undantag från bildandet av ett samarbetsområde kan göras på grund av områdets karaktär av skärgårdskommun eller skärgårdsområde eller långa avstånd eller för att trygga invånarnas språkliga rättigheter. Enligt 122 § 2 mom. i grundlagen bör man när förvaltningen organiseras sträva efter en indelning i sinsemellan förenliga områden så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att de språkliga förhållandena kan innebära sådana särskilda orsaker som möjlig-

gör undantag från områdesindelningar som i sig är förenliga. Bildande av samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet får inte påverka kommunernas språkliga ställning eller försämra språkgruppernas möjligheter att klara sig på sitt eget språk (GrUB 10/1998 rd). Dessa förändringar får inte försämra de språkliga eller kulturella rättigheter som samerna har enligt gällande lagstiftning eller förutsättningarna för kulturell självstyrelse. Betydelsen av förhandlingsplikten i 9 § i sättingslagen (974/1995) bör beaktas i beslutsfattande som gäller bildandet av samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet (GrUB 17/1994 rd).

Enligt 5 § i lagförslaget kan statsrådet sedan det de berörda kommunerna och länsstyrelserna samt samarbetsområdet ärendet gäller besluta att kommunen ska höra till ett miljö- och hälsoskyddsområde, om inte kommunen själv har fattat beslutet före den 31 december 2009. Detsamma gäller en situation då en kommun av skäl som är oberoende av den själv har blivit utanför ett samarbetsområde (s.k. ensam kommun). Beslutet ska fattas vid statsrådets allmänna sammanträde senast den 30 juni 2011, om inte kommunen och samarbetsområdet når överenskommelse på annat sätt i saken. Statsrådets beslut är ett beslut om förvaltningstvång som kan överklagas i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Statsrådets beslutanderätt är en betydelsefull sak också ur den kommunala självstyrelsens synvinkel. Statsrådets beslutanderätt är enligt propositionsutkastet dock sekundär till sin natur. I första hand bör kommunen och samarbetsområdet sinsemellan nå ett avtal om att kommunen ska höra till ett samarbetsområde. Väsentliga begränsningar orsakas dessutom av förvaltningens allmänna rättsprinciper. Statsrådets beslut är överklagbart. Statsrådets beslutanderätt ska på så vis vara en extrem åtgärd som föregås av kommunens, samarbetsrådets och de behöriga myndigheternas förhandlingar i ärendet. Statsrådets beslut ska vara i kraft tills man frivilligt nått en överenskommelse i ärendet.

Genom den föreslagna lagen görs inga ingrepp i den grundlagsskyddade kommunala självstyrelsen så att den skulle inskränka kommuninvånarnas rätt att besluta om sin

kommuns förvaltning och ekonomi. Bestämmelser om allmänna grunder för kommunernas förvaltning och de uppgifter som kommunerna ges inom miljö- och hälsoskyddet utfärdas i enlighet med vad som förutsätts i grundlagen genom lag. Lagförslaget

kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §*Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på ordnandet av hälsoskyddsavgifter enligt de lagar som anges i 1 § 2 mom. i folkhälsolagen (66/1972) som gäller individer och livsmiljö (*miljö- och hälsoskydd*) i en kommun eller som kommunalt samarbete.

2 §*Ordnandet av miljö- och hälsoskydd*

En kommun som själv sörjer för miljö- och hälsoskyddet ska, för att ordna av uppgiften och möjliggöra en ändamålsenlig arbetsfördelning och specialisering, för denna uppgift ha personalresurser som motsvarar minst 10 årsverken.

Om en kommun inte har sådana personalresurser som avses i 1 mom., ska den tillsammans med en eller flera andra kommuner bilda ett samarbetsområde. För skötseln av uppgifterna inrättas då ett sådant gemensamt organ för samarbetsområdets kommuner som avses i 77 § i kommunallagen (365/1995), eller så sköts samarbetsområdets uppgifter av en samkommun.

För ordnandet av miljö- och hälsoskyddet i en kommun eller ett samarbetsområde svarar ett enda organ, som till sitt förfogande ska ha personalresurser på minst 10 årsverken.

3 §*Undantag från ordnandet av miljö- och hälsoskydd inom ett samarbetsområde*

När ett samarbetsområde bildas kan undantag från kravet på personalresurser motsvarande 10 årsverken göras om

1) det på grund av skärgård eller långa avstånd inte är möjligt att bilda en funktionell helhet,

2) det behövs för att trygga de finsk- eller svenskspråkiga invånarnas språkliga rättigheter,

3) det behövs för att trygga de rättigheter som gäller samernas språk och kultur, eller

4) ett tillräckligt och högklassigt ordnande av miljö- och hälsoskyddsavgifter i kommunen eller samarbetsområdet kan säkerställas på annat sätt.

4 §*Anmälningar från kommuner och samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet*

Kommunen eller samarbetsområdet som avses i 2 § 2 mom. ska anmäla följande uppgifter till länsstyrelsen:

1) namn och kontaktuppgifter för det organ som avses i 2 § 3 mom., samt

2) personalresurserna inom miljö- och hälsoskyddet.

Organet ska dessutom meddela länsstyrelsen vilka kommuner som hör till samarbetsområdet.

Kommunen eller samarbetsområdet ska vid behov motivera ett undantag som avses i 3 § i sin anmälan till länsstyrelsen enligt 1 mom.

Länsstyrelsen ska anmäla de uppgifter som avses i 1—3 mom. till social- och hälsovårdsministeriet.

Ändringar i de uppgifter som avses i 1—3 mom. ska också anmälas i enlighet med vad som föreskrivs i 1—4 mom.

5 §*Statsrådets beslutanderätt*

Om en kommun som inte uppfyller kravet i

2 § 1 mom. inte fattar ett beslut om att höra till ett samarbetsområde eller om en sådan kommun av orsaker som är oberoende av kommunen blir utanför ett samarbetsområde, beslutar statsrådet om att kommunen ska höra till ett samarbetsområde samt om kostnadsfördelning, förvaltningsmodell, grunderna för ordnande av tjänster och uppgifter och annat som är nödvändigt för att ordna samarbetet och som kommunerna inte har avtalat om. Statsrådet ska före beslutsfattandet höra de berörda kommunerna och länsstyrelserna samt samarbetsområdet. Statsrådets beslut om villkoren för samarbetet gäller till dess att de berörda kommunerna avtalar om något annat.

Statsrådet har sådan beslutanderätt som avses i 1 mom. även när en kommun lämnar ett samarbetsområde eller när ett samarbetsområde inte har personalresurser som motsvarar minst 10 årsverken, om inte de berörda kommunerna når överenskommelse i saken på något annat sätt.

6 §

Överklagande

Beslut som statsrådet har fattat enligt 5 § kan överklagas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett förvaltningsbeslut ska iakttas genast även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

7 §

Personalens ställning

Arrangemang för samarbetsområdet i enlighet med denna lag genomförs i samarbete med företrädare för personalen i kommunerna enligt vad som föreskrivs i lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare (449/2007).

Ovan i 1 mom. avsedda arrangemang är överlåtelse av rörelse enligt arbetsavtalslagen (55/2001) och lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003).

8 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

Kommunerna ska fatta beslut om att höra till ett samarbetsområde senast den 31 december 2009.

Kommuner och samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet ska göra anmälningar enligt 4 § 1 och 2 mom. till länsstyrelsen senast den 31 januari 2010.

Länsstyrelsen ska göra anmälan enligt 4 § 4 mom. till social- och hälsovårdsministeriet senast den 31 mars 2010.

Statsrådet ska fatta om kommunen som ska höra till ett samarbetsområde senast den 30 juni 2011.

Samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet som avses i denna lag ska inleda sin verksamhet senast den 1 januari 2013.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 32 § i livsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i livsmedelslagen av den 13 januari 2006 (23/2006) 32 § 1 mom. som följer:

32 §

Kommunal livsmedelstillsyn

Kommunen ska inom sitt område utöva den tillsyn som avses i denna lag (*kommunal livsmedelstillsyn*), om inte något annat följer av 30, 31, 34, 42 eller 43 §. I kommunen sköts dessa uppgifter av en nämnd eller av något annat kollegialt organ som utses av

kommunen (*kommunal tillsynsmyndighet*). Det som i denna lag föreskrivs om en kommun gäller också en samkommun och ett samarbetsområde enligt lagen om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet (/20).

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 3 april 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Paula Risikko*

2.

Lag**om ändring av 32 § i livsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i livsmedelslagen av den 13 januari 2006 (23/2006) 32 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

32 §

Kommunal livsmedelstillsyn

Kommunen skall inom sitt område utöva den tillsyn som avses i denna lag (*kommunal livsmedelstillsyn*), om inte något annat följer av 30, 31, 34, 42 eller 43 §. I kommunen sköts dessa uppgifter av en nämnd eller av något annat kollegialt organ som utses av kommunen (*kommunal tillsynsmyndighet*). Kommunen skall sträva efter att i samarbete med en annan kommun eller samkommun sörja för livsmedelstillsynen på ett område som är tillräckligt stort för att tillsynen skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt (*regional tillsynsenhet*). Det som i denna lag föreskrivs om en kommun gäller också en samkommun och en regional tillsynsenhet.

Föreslagen lydelse

32 §

Kommunal livsmedelstillsyn

Kommunen ska inom sitt område utöva den tillsyn som avses i denna lag (*kommunal livsmedelstillsyn*), om inte något annat följer av 30, 31, 34, 42 eller 43 §. I kommunen sköts dessa uppgifter av en nämnd eller av något annat kollegialt organ som utses av kommunen (*kommunal tillsynsmyndighet*). Det som i denna lag föreskrivs om en kommun gäller också en samkommun och ett samarbetsområde enligt lagen om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .
